

Dimissionstale d. 24/6 2020

VIA UC Læreruddannelsen i Aarhus

Af Uddannelsesleder Britta Riishede

Kære dimittender.

Igen skal der lyde et stort og hjerteligt tillykke med jeres uddannelse til professionsbachelor som lærer. På denne dag ville jeg gerne have kigget jer hver især dybt i øjnene og ønsket tillykke, men når det nu ikke er muligt, skal vi i stedet minde hinanden om, at dette øjeblik er historisk og vil gå over i historien som en begivenhed, I vil komme til at tale med de næste generationer om og som aldrig vil ske igen på samme måde.

I har god grund til at være stolte og glade, for I har ydet en kæmpemæssig indsats for at nå hertil og I har klaret det rigtig godt hver for sig og sammen. I har været udsat for en ganske særlig coronatid, hvor I ikke har måttet færdes på Campus i ret stor udstrækning.

I har skullet intensivere jeres læring gennem digital teknologi og læringsplatforme. Og jeg tror, I har oplevet, at det ikke kan erstatte den konkrete dialog i undervisningen. I har også manglet artefakterne: Rummet og stemningen. Vi har alle manglet det taktile, sanselige fællesskab som læreren i folkeskolen, der f.eks. sætter sig på hug og guider en elev. Lige blinker til eleven og fortæller ham, at han er godt på vej. Den der mikrokommunikation har været væk. Og det er den kommunikation, vi næres af i det pædagogiske møde, og som samler sig i det store, fantastiske fællesskab, det at drive uddannelse og skole også er.

I har i løbet af jeres 4 år på uddannelsen erhvervet jer viden, færdigheder og kompetencer på en lang række områder. I har arbejdet med lærerfaget og -professionen både her på læreruddannelsen og på diverse skoler med fokus på fag, pædagogik og praksis som forudsætning for at kunne virke som kompetente lærere i den danske folkeskole.

I har med andre ord fået jeres rygsæk fyldt med erfaringer og oplevelser. Det er den ballast, I går herfra med. En ballast, som er med til at forme jer til de mennesker, I er i dag. I er, med andre ord, blevet uddannede, men også blevet dannede.

I sin videste, klassiske form er dannelse at betragte som en bevægelse, i hvilken mennesket bryder op fra hverdagen, begiver sig ud i det ukendte og siden hen vender hjem til sig selv igen med nye erfaringer. Med noget nyt i rygsækken.

Filosoffen Søren Kirkegaard taler om dannelse som (citat): “en bevægelse fra sig selv gennem verden til sig selv”. Dannelse består således helt overordnet set af to dele. Dels en individualisering, hvor det gælder om at blive sig selv. Dels en socialisering, hvor det gælder om at blive bevidst om, at man er en del af en større sammenhæng. Det er vigtigt at få begge dele med.

Så med andre ord. Vi er indfældet i en social, kulturel og samfundsmæssig kontekst, som vi alle må besinde os på. Så gælder der noget ganske særligt for os i denne forsamling, nemlig at vores kontekst også er skolen. At drive skole er den platform, hvor viden og færdigheder, værdier og holdninger kan blive forløst. Dannelse kommer til at ske i medmenneskelige og mellemmenneskelige handlinger og beslutninger i den skole, hvor I skal være lærere.

Men hvordan kan vi så få øje på eleverne og vurdere, hvordan vi bedst varetager elevernes tarv og bidrager til deres dannelse?

Som udgangspunkt er det vigtigt, at vi bibringer unge mennesker viden, kundskaber og relevante færdigheder. Vi står som kultur, samfund, menneskehed - dermed også i skolen – over for en række særlige udfordringer i disse år. Det handler ikke “kun” om den teknologiske udvikling, det handler også om forurening og klimaforandringer, og sidst men ikke mindst om politiske og demokratiske udfordringer, hvor dannelsens funktion blandt andet er at give skolebørn kompetencer og indsigt til at forstå deres omverden, men også til kritisk at medvirke til at vurdere, hvilken læring, der er brug for.

Ingen af os ved, hvilke kompetencer, vi har brug for om 30 år, men det er rimeligt at formode, at den kritiske og undrende tilgang også til den tid vil være vigtig. Vi kan f.eks. ikke vide, om fake-news mentaliteten en dag kommer til at blive en seriøs udfordring også for skolesøgende børn.

Samtidig skal læreren have øje for det hele menneske og elevernes personlige udvikling. Børn har meninger, holdninger og værdier, som vi skal sætte i spil sammen med fagligheden. Det er også her, at børnene skal have mulighed for at få øje på sig selv.

Når I i fremtiden skal arbejde med skole, socialisering og opdragelse, kommer I hver dag til at foretage en række valg. Og så er vi tilbage ved Kirkegaard, der taler om at det at være menneske er noget man bliver gennem de valg, man træffer. Det betyder også, at man som lærer har et ansvar over for sine elever. I skal kunne stå inde for de valg, I træffer og være troværdige. Jeres elever skal kunne stole på, at I varetager deres tarv. Som en kaptajn på et skib har I en myndighed. Myndighed til at føre skib, last og besætning sikkert i havn. Der er anspændte og risikable situationer, hvor kaptajnens menneskelige og faglige dygtighed sættes på prøve. Og der er ekstreme øjeblikke, hvor kaptajnen holder besætningens skæbne i sin hule hånd.

At læreren er så central en person i barnets liv, er utvivlsomt en af lærerarbejdets største værdier. Du får oplevelsen af at være betydningsfuld for den enkelte elev. Det er livgivende og giver lærerarbejdet en kolossal menneskelig fylde, som ikke er mange erhverv forundt.

Hvordan skal man så overhovedet kunne klare denne så betydningsfulde opgave derude i det virkelige liv? Der er ingen, der siger, at det er nemt, især ikke i starten, men jeg vil gerne give jer 5 gode råd med på vejen, råd som nyuddannede lærere ofte har talt om og skrevet om:

1. Sæt forventningerne ned. Lad mig gøre det klart med det samme. Du får på ingen måde tid til at udarbejde lige så fagligt velfunderede og velovervejede undervisningsplaner, som du har været vant til efter fire år her på læreruddannelsen.
2. Spørg dine kolleger. Spørg igen og igen. Spørg, spørg, spørg. Det er ikke sikkert, at dine kolleger husker at spørge dig, om du har brug for hjælp, så må du selv gå til dem, de vil gerne hjælpe.
3. Giv dig tid, tag det roligt. Når alle eleverne har brug for din hjælp på én gang, skal du alligevel give dig tid til den enkelte. De andre kan godt vente og har godt af at lære at være tålmodige.
4. Fokuser på det, der fungerer. Del dine positive oplevelser fra din arbejdsdag med dine kolleger. Hver dag. Væn dig til at fokusere på det, der fungerer i løbet af dagen. Det er en god øvelse, og det er sundt for dig.
5. Pas godt på dig selv. Du har søgt og sagt ja til et job som lærer. Det er verdens bedste, fedeste, mest spændende og mest udfordrende job. Men husk at passe godt på dig selv, også det første år.

Med disse ord vil jeg ønske jer held og lykke med jeres lærergerning og endnu en gang tillykke med eksamen.